

Výživa psa

MVDr. Petr Košař

Osiková 266,
251 01 Říčany

Toto téma je předmětem velmi častých dotazů mých klientů. V chovu psů došlo za posledních 10 let k mnoha zásadním změnám, z nichž nejvýznamnější se týkají zavedení suché a konzervované stravy, a dále nových pohledů a možností v očkování a odčervování psů a koček. Tyto změny s sebou přinesly mnoho nového a vyvolaly řadu diskusí a dohadů. Pro ty, kteří se se zavedením těchto novinek na trh seznámili i se zkušenostmi zahraničních odborníků není problém se na základě dostatečných informací rozhodnout, co a jak dál, co změnit a co ne. Pro ty, kteří nemají tu možnost účastnit se jako já přednášek těchto odborníků z předních evropských i amerických univerzit si dovoluji právě níže zvolenou formou informovat o těchto nových pohledech a faktech. Na Vás pak je, aby jste si udělali vlastní úsudek a rozhodnutí jak bude u svého psa postupovat.

Jak tráví pes:

Pes má relativně krátký zažívací trakt. Proto potrava prochází střevem psa dosti rychle. Aby za tuto krátkou dobu došlo k dobrému natrávení a vstřebání potravy musí se podle jednotlivých složek stravy vytvářet určitá skladba a množství trávicích šťáv a bakteriální mikroflóry. Toto přizpůsobení se trvá při krmení stejné stravy 7 - 14 dní. Po této době je strava optimálně využívána a vstřebávána, avšak pouze za předpokladu, že krmíte stále stejné krmení ve stejných poměrech. Krmit stále stejně znamená, že všechna krmení během dne jsou stejného složení. Ne něco jiného ráno v poledne opět jiný druh potravy a večer zase něco jiného, ale vždy to samé tzn.: Pokud psa krmíte doma připravovanou stravou, dostane ráno maso + příkrm, v poledne stejné maso a stejný příkrm a večer totéž. U psa krmeného granulemi celý den jen granule. Tento příklad je samozřejmě o krmení štěňate, neboť dospělé psy krmíme jen 1x denně kromě dog, kterým krmivo dělíme ráno 1/3 večer 2/3 denní krmné dávky. Pokud složky a poměry v krmné dávce nedodržíte, nebo krmíte každý den něco jiného, nemůže dojít k přizpůsobení zažívadle. Tím dochází k tomu, že pes má potřebu daleko většího množství potravy. Také zásobením organismu potřebnými vitamíny a minerály bývá narušeno, což se odráží zejména v kvalitě srsti a množství a konzistenci stolice.

Také pokud do relativně stálé krmné dávky zařadíte náhle jiný druh krmiva (např. masovou konzervu o vánocích, větší množství pamlsků apod.), vede tato náhlá změna většinou k vyvolání průjmu. Střevo totiž reaguje na tuto náhlou změnu krmné dávky jednorázovým zvýšením množství střevních šťáv. Tyto se nestačí v další průběhu zažívacího traktu vstřebat a dochází k průjmu.

Stravitelnost stravy však závisí též na technologii jejího zpracování. Zatímco stravitelnost doma připravované stravy je kolem 40 % stravitelnost u sušené komerčně připravované stravy je 60-80 %. Z toho vyplývá, že suché stravy potřebuje pes zhruba o 1/3 až 1/2 méně než stravy doma připravované.

Výhody a nevýhody jednotlivých druhů stravy:

1. Doma připravovaná strava, tj. maso, příkrmy, zelenina aj.

Výhody: velmi aromatická strava z toho vyplývá její chutnost a dobré přijímání psem

Nevýhody: těžko se vyladuje krmná dávka, co do skladby živin, vitamínů a minerálů

náročná příprava a skladování

ekonomicky méně výhodné než většina suchých krmiv

2. Konzervy

Výhody: aromatická dobře přijímaná strava

jednoduchá skladovatelnost

snadné dávkování

kompletnost krmné dávky

Nevýhody: vysoké procento vody (cca 70 %) platíte vodu, pes se vodou nezasytí, proto je spotřeba

těchto krmiv vysoká

ekonomicky nevýhodné

3. Suché krmivo

Výhody: plně vyvážená strava dle věku a zatížení psa obsahuje veškeré vitamíny a minerály

snadná skladovatelnost

jednoduché dávkování

ekonomicky výhodné

Nevýhody: málo aromatické krmivo, zhoršené přijímání při přechodu z aromatických krmiv

Jaké druhy průmyslově vyráběných krmiv máme?

Suchá kompletní krmiva (podáváme suchá nebo vlhčená).

Suché příkrmy (k míchání s masem nebo masovými konzervami).

Konzervy kompletní (podáváme bez příkrmu).

Konzervy masové (podáváme s příkrmem).

Jak postupovat při krmení tradičními krmivy?

Sestavit krmnou dávku podle literatury (např. Výživa psa a kočky). Krmit stále stejné komponenty a dodávat potřebné vitamíny. V případě březosti, kojení, vysoké zátěže apod. spočítat novou dávku.

Jak postupovat při krmení konzervovanými krmivy?

Pokud krmíme kompletní konzervou dáváme pouze tuto konzervu. Strava obsahuje dostatečné množství vitamínů. Pokud krmíme pouze masovou konzervu je nutno přidávat příkrm. Příkrmem se rozumí např. vločky, rýže, těstoviny. V zásadě krmíme stále stejný příkrm ve stále stejné dávce. Poměr

mezi složkou masitou a příkrmem je třeba určit podle krmných tabulek v závislosti na druhu konzervy, příkrmu a velikosti a zatížení psa. Přídavek vitamínů je ve většině případů nutný.

Je možné kombinovat konzervu se sušeným krmivem?

Ano, tato kombinace je možná. I zde však platí zásada dodržování stejných poměrů. Přídavek konzervy do sušeného krmiva je využíván zejména v těch případech, kdy psa, který nechce samotné sušené krmivo přijímat chceme na toto krmivo postupně převést a konzervu používáme vlastně na ochucení. Dávku konzervy postupně snižujeme. Tím si pes zvykne na suchou stravu a konzervu můžeme pak úplně vysadit.

Čím se řídit při krmení suchými krmivy?

Než koupíme celé balení je lépe se zeptat, zda prodejce nemá testy jednotlivých značek. Testaci provádíme tak, že všechny vzorky dáme vedle sebe žádný do misky, na kterou je pes zvyklý, neboť k té by šel jako první. Pak už jen pozorujeme, které krmivo pes sežral jako první. Stává se, že na počátku pes od všech krmiv ochutná, a pak začne žrát jednotlivé značky v pořadí, jak mu chutnaly.

Krmit pouze krmivo určené pro daný druh, tzn. psům psy, kočkám kočky.

Krmit krmení určené pro danou kategorii z hlediska věku a zatížení.

Neprovádět náhlé změny v krmné dávce.

Při přechodu z jednoho druhu krmení na druhé i při střídání různých značek kompletního krmení je nutno nové krmení postupně přimíchávat do krmné dávky, a to tak, že část původního krmení postupně nahrazujeme krmením novým až do úplného přechodu jen na nové krmení. Tento postupný přechod by měl trvat 7 - 14 dní.

Pokud zvíře vybírá z krmné dávky pouze staré krmení a nové nechce, je nutno použít jiné metody. Ta spočívá v předkládání pouze nového krmení. Odmítání nového krmiva psem však není bezdůvodné, většinou mu prostě nechutná, a proto bychom raději měli zvolit takové krmivo, které bude pes přijímat s chutí. Při náhlém přechodu na nový druh krmení se u většiny psů objeví průjem nebo řídká stolice po dobu cca. 3 dnů poté se stav samovolně upraví.

Pokud krmíte kompletními krmivy, nepřidávejte žádné pamlsky s obsahem vitamínu A a D, ani jiné vitamínové a minerální preparáty bez konzultace s veterinářem. Může tím vážně ohrozit zdravotní stav Vašeho psa.

Může štěně dostávat mléko?

Štěňatům lze mléko podávat. Některá štěňata však mají po kravském mléku průjem, v těchto případech je podávání mléka striktně zakázáno. Pro výživu štěněte je však lepší podávat kvalitní krmivo a k němu dostatek vody.

Jakou značku krmení koupit?

Takovou, která bude Vašemu zvířátku chutnat viz výše "testy krmiv".

Většina firem dodávající krmení na náš trh vyrábí krmiva odpovídající potřebám zvířat. Cenové rozdíly jsou dány odlišností technologie výroby, konzervace a použitých komponent a dále obchodní strategií té které firmy. Ve většině případů však lze říci, že vyšší cena je odrazem vyšší kvality krmiva. Kvalita

krmiva se mimo jiné pozná například na kvalitě, lesku a línivosti srsti. Pokud vyzkoušíte různě drahá krmiva uvidíte zhruba za 3 týdny na srsti vašeho psa, jestli je mezi nimi rozdíl.

Čeho se při nákupu krmení vyvarovat?

V zásadě kupujeme krmení v originálním neporušeném obalu (výjimku tvoří tzv. testy tj. vzorky krmení cca 100 g pro vyzkoušení, které krmení zvířeti chutná).

Rozvažované krmení, které nebylo vhodně skladováno může nasáknout vzdušnou vlhkost, a tím se stát živnou půdou pro plísně. Navíc přístup vzduch spolu s teplotou může způsobovat kazivost tuků, takže si přinesete z prodejny domů již závadné krmivo. Dále na každém originálním obalu je uvedena záruční doba, do které si krmivo uchovává své vlastnosti. Rozvažované krmení může být prošlé.

Kupujte balení odpovídající velikosti a počtu Vámi chovaných zvířat. Dlouhodobě otevřené krmivo může navlhnout a stát se živnou půdou pro plísně. Nekupujte krmení na jehož obalu není uvedeno složení krmiva, doporučená krmná dávka a vyznačena záruční doba.

Krmení skladujte na suchém a chladném místě a obal uzavírejte.

Ekonomické porovnání krmiv.

Pokud chceme porovnat jednotlivá krmiva z hlediska ekonomického musíme brát v úvahu následující. Množství vody, neboli vlhkost krmiva, denní krmnou dávku, cenu za kilogram krmiva.

Například konzervy stejně jako čerstvé maso mají obsah vody cca 70-80 %. Váš pes se ale vody nenají, takže spotřeba takovéto stravy je vyšší, přesto tuto vodu zaplatíte. Naproti tomu sušená krmiva mají pouze cca 10% vody. Deset kilogramů vážící pes má dostat zhruba 600 g kompletní konzervy, což vyjádřeno v korunách vychází v průměru na 20-25 Kč. V případě suchého krmiva zaleží navíc na jeho skladbě a technologické úpravě. Vezmeme-li v úvahu suché krmivo střední kategorie, které stojí cca 37 Kč za kilogram stojí nás denní dávka na 10 kg psa přibližně 7,4 Kč, neboť denní dávka u krmiv střední třídy bývá 200 g na 10 kg hmotnosti psa. Vezmeme-li v úvahu suché krmivo vyšší kategorie, které je kvalitnější a stojí cca. 70 Kč za kilogram, stojí nás denní dávka na 10 kg psa přibližně 7,0-8,4 Kč, neboť denní dávka u krmiv vyšší kategorie je vzhledem k jejich vyšší stravitelnosti 100-120 g na 10 kg hmotnosti psa. Z uvedeného přehledu tedy vyplývá, že krmit konzervou je luxus a naopak krmení na první pohled drahým krmivem není zdaleka tak drahé a přitom pro psa je tím nejlepším.

Krmení štěňat velkých plemen!

Krmení štěňat velkých plemen je předmětem častých dohadů a mnoha různých názorů. Bohužel často nejen nezkušení, ale i zkušení chovatelé se dopouštějí mnoha chyb při doporučeních, jak krmit tato štěňata. Po zavedení suchých krmiv na našem trhu se rozpor těchto názorů ještě více vyhroutil a řada chovatelů neví, jaký názor si na sušená krmiva udělat a jak je použít při krmení. Budu se snažit Vám nyní zjednodušeně celý problém nastínit a věřím, že si pak sami budete moci udělat názor na jednotlivá doporučení, čím krmit štěně velkého psa.

Hlavní problém při krmení štěňat velkých plemen spočívá v udržení optimální rychlosti jejich růstu a v optimálním zásobení organismu vápníkem a fosforem. Rychlost růstu vyplývá z energetické bohatosti krmné dávky. Pokud krmná dávka je nadměrně energeticky bohatá, dochází k velmi rychlému růstu štěňete. To však vede k tomu, že kosti i při dostatku všech stavebních látek nestačí tvořit pevnou a dostatečně silnou kostní tkáň. To vede k deformitě a bolestivosti končetin. S tímto problémem se

setkáváme nejčastěji při nadměrném přísunu energetických složek, tj. tuků a škrobů v doma připravované krmné dávce nebo při krmení špatně vybraným suchým krmivem (použití krmiva pro psy v zátěži, které je bohaté na energii) nebo při překrmování sušeným krmivem, kdy i vhodné vybrané krmivo je při svém nadbytku problematické.

Druhým problémem při krmení štěňat velkých plemen je otázka množství vápníku a fosforu v krmné dávce. Zde je zásadní problém v určení optimální dávky neboť údaje zjištěné na různých pracovištích a udané různými autory se lehce liší. Většina autorů udává jako maximální obsah vápníku v rozmezí 1,0-1,2% sušiny. Většina výrobců krmiv však udává obsah vápníku ne na kg sušiny, ale na kg krmiva je tedy nutno tento údaj převést na obsah v sušině, neboť různá krmiva mají různou sušinu. Při krmení doma připravovanou stravou, která je založená převážně na masě dochází k výraznému nepoměru mezi fosforem a vápníkem v krmné dávce, neboť maso obsahuje značné množství fosforu a jen velmi málo vápníku (cca 0,008g vápníku a 0,2 fosforu na 100g masa). Je tedy nutno v těchto případech vápník dodávat. Pozor však na preparáty, které obsahují také vitamín D aby nedošlo k jeho předávkování (denní dávka pro štěně je 22 I.E. na kg hmotnosti). Pokud krmíte kompletním krmivem obsahuje toto vše potřebné, a proto jakýkoli přírůstek vitamínu D, či vápníku může být zdrojem zdravotních problémů. Jak dlouhodobý nedostatek tak i přebytek vápníku a vitamínu D v krmné dávce způsobuje u štěňat vážné zdravotní problémy. Přesné vybalancování krmné dávky doma připravovaného krmiva vyžaduje nejen potřebnou literaturu, podle které tuto dávku vypočítáte, ale hlavně je nutno dodržovat zásadu krmit stále stejné komponenty tj. stále stejný druh masa, příkrmu a vitamínů ve stále stejném tj. vypočítaném množství. Optimální je proto krmení kompletními krmivy určenými pro štěňata velkých plemen, která svým složením optimálně vyhovují jejich potřebám. Tato krmiva přitom zásadně krmíme samotná a do krmné dávky nezařazujeme žádná jiná krmiva, vitamíny ani minerály. Tzn., že pes dostává celý den jen granule a nic víc!

Krmení seniorů

Výživa psů starších, tj. cca od 8 let výše u středních a malých plemen a od 6 let u velkých plemen má také svá specifika. Psi v tomto věku vyžadují změnu ve složení stravy. Mají totiž nižší spotřebu bílkovin a jejich nadměrný přísun potravou jim zbytečně nadměrně zatěžuje ledviny. Dále pohyb střev je již zhoršený, a proto je nutné větší množství vlákniny pro jejich správnou funkci. Výrobci kompletních krmiv dodávají na trh speciálně upravená krmiva označená jako senior, light či lite. Tato přesně odpovídají potřebám a nárokům výživy starých psů.

Krmení obézních psů

Obezita u zvířat je téměř vždy zaviněna majitelem. Přirozený reflex k příjmu potravy je u psů regulován ve většině případů opravdovou potřebou organismu. Díky vynalézavosti majitelů, kteří svým miláčkům podstrojují stále chutnější a lákavější krmiva a pamlsky dojde u psa k příjmu potravy ne podle potřeby, ale podle chuti. Takovýto pes pak přijme i několikanásobně vyšší množství krmiva než odpovídá jeho potřebám a proto ztloustne. Negativní vliv obezity na cévní aparát a klouby je stejný jako u lidí. Proto pokud máte rádi svého psa, podporujte jeho přirozenou potřebu příjmu potravy podle jeho potřeb a nepřekrmujte ho.

Pokud potřebuje váš pes váhu zredukovat je nutno upravit krmnou dávku tak, aby obsahovala vyšší množství vlákniny, málo tuků a cukrů. Výrobci krmiv dodávají na trh krmiva určená pro snížení hmotnosti. Tato krmiva se používají také pro krmení psů seniorů. Krmná dávka pro snížení

hmotnosti je však o 20-30% nižší než pro seniory v normální výživné kondici. Někteří výrobci přímo na obale toto rozdílné dávkování uvádějí.

Více o výživě v knize: Výživa psa a kočky (Od firmy Waltham)